

**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՈՐՈՇՈՒՄԸ**

**2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 27-ԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱ-
ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՍԻԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿԻ ՄԻՋԵՎ «ՍԵՅՍՄԻԿ
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ (ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈ-
ՐՈՒՄ)» ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ
ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ**

Քաղ. Երևան

13 փետրվարի 2024 թ.

Սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Ա. Դիլանյանի (նախագահող),
Հ. Թովմասյանի, Ե. Խունդկարյանի, Հ. Հովակիմյանի, Է. Շաթիրյանի,
Ս. Սաֆարյանի, Ա. Վաղարշյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

Կառավարության ներկայացուցիչ՝ Տարածքային կառավարման և ենթակա-
ռուցվածքների նախարարի տեղակալ Վ. Տերտերյանի,

համաձայն Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի
3-րդ մասի, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրա-
կան օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2023 թվականի նոյեմբերի
27-ին ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության և Ասիական զարգացման
բանկի միջև «Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագիր (լրացուցիչ ֆինան-
սավորում)» վարկային համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝
Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ»
գործը:

Կառավարությունն իր՝ 2024 թվականի հունվարի 18-ի N 65-Ա որոշմամբ հավանություն է տվել 2023 թվականի նոյեմբերի 27-ին ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության և Ասիական զարգացման բանկի միջև «Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագիր (լրացուցիչ ֆինանսավորում)» վարկային համաձայնագիրը վավերացնելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ Կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությանը և որոշել է այդ համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու նպատակով դիմել Սահմանադրական դատարան:

Գործի քննության առիթը Կառավարության՝ 2024 թվականի հունվարի 31-ին Սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով վերոնշյալ համաձայնագիրը, հետազոտելով սույն գործով Կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց** .

1. «Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագիր (լրացուցիչ ֆինանսավորում)» վարկային համաձայնագիրը (այսուհետ՝ Վարկային համաձայնագիր) ստորագրվել է 2023 թվականի նոյեմբերի 27-ին՝ սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորման նպատակով:

Ծրագիրն իրականացվելու է Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության՝ որպես կատարող մարմնի, ինչպես նաև Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի (<ՏՀՀ>)՝ որպես իրականացնող մարմնի կողմից:

Վարկային համաձայնագրով սահմանված կարգով և բովանդակությամբ փոփոխություններ են կատարվում Ասիական զարգացման բանկի (ԱԶԲ)՝ 2022 թվականի հունվարի 1-ով թվագրված Ընթացիկ գործառնությունների մասով Վարկային կանոնակարգերում:

2. Վարկային համաձայնագիրն ունի 3 ժամանակացույց՝ ժամանակացույց 1. «Մարման ժամանակացույց», ժամանակացույց 2. «Վարկային միջոցների հատկացում և առհանում», ժամանակացույց 3. «Ծրագրի կատարում»:

ԱԶԲ-ն համաձայնում է ԱԶԲ-ի սովորական կապիտալ միջոցներից Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրել վաթսուներեք միլիոն հարյուր հազար եվրոյի (€66,100,000) չափով վարկ, ընդ որում, նշված գումարը կարող է ժամանակ առ ժամանակ փոխարկվել Արժույթի փոխարկման միջոցով՝ Վարկային համաձայնագրի 2.06 կետի դրույթներին համապատասխան: Վարկի փակման ամսաթիվն է 2027 թվականի սեպտեմբերի 30-ը կամ այնպիսի ամսաթիվ, որը ժամանակ առ ժամանակ կարող է համաձայնեցվել Հայաստանի Հանրապետության և ԱԶԲ-ի միջև:

Վարկն ունի մայր գումարի 7 տարի մարման ժամկետ և վարկի արտոնյալ ժամանակահատված, որը մայր գումարի առաջին մարման ամսաթվին՝ 2039 թվականի հունվարի 15-ին, նախորդող ժամանակահատվածն է:

3. Վարկային համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետությունը ստանձնում է հետևյալ պարտավորությունները.

3.1. սկսած 2039 թվականի հունվարի 15-ից մինչև 2045 թվականի հուլիսի 15-ը՝ կիսամյակային կտրվածքով՝ յուրաքանչյուր տարվա հունվարի 15-ին և հուլիսի 15-ին ԱԶԲ-ին վճարել տոկոսագումար վարկի՝ ժամանակ առ ժամանակ առհանված և դեռևս չվճարված մայր գումարի նկատմամբ՝ յուրաքանչյուր Տոկոսագումարի վճարման ժամանակահատվածի համար՝ Euribor/Եվրոպական միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքի, 0.60%-ի, ինչպես նախատեսվում է Վարկային կանոնակարգերի 3.02 կետով՝ հանած 0.10%, ինչպես նախատեսվում է Վարկային կանոնակարգերի 3.03 կետով, և մարման հավելավճարի (maturity premium) 0.30%-ի չափով, ինչպես նախատեսվում է Վարկային կանոնակարգերի 3.03 կետով (հողված 2, կետեր 2.02, 2.04 և ժամանակացույց 1, պարբերություն 1),

3.2. վճարել տարեկան 0.15%-ի չափով պարտավորավճար, որը հաշվեգրվում է վարկի ամբողջական գումարի նկատմամբ (հանած ժամանակ առ ժամանակ

առհանձնող գումարները)՝ սկսած Վարկային համաձայնագրի ամսաթվին հաջորդող 60-րդ օրվանից հետո (հոդված 2, կետ 2.03),

3.3. սկսած 2039 թվականի հունվարի 15-ից մինչև 2045 թվականի հունվարի 15-ը՝ կիսամյակային կտրվածքով՝ յուրաքանչյուր տարվա հունվարի 15-ին և հուլիսի 15-ին վերադարձնել Վարկային հաշվից առհանձնված Վարկի մայր գումարը՝ 7.142857 մասնաբաժնով, իսկ 2045 թվականի հուլիսի 15-ին 7.142859 մասնաբաժնով (հոդված 2, կետեր 2.04, 2.05 և Ժամանակացույց 1, պարբերություն 1),

3.4. Վարկային միջոցները տրամադրել Ծրագիրը կատարող մարմինն՝ ԱԶԲ-ի և Հայաստանի Հանրապետության համար փոխհամաձայնեցված պայմաններով, և ապահովել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն այդ միջոցներն օգտագործի Ծրագրի ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով՝ Վարկային համաձայնագրում սահմանված դրույթներին համապատասխան (հոդված 3, կետ 3.01),

3.5. Ծրագիրն իրականացնելիս կատարել Վարկային համաձայնագրի Ժամանակացույց 3-ում նախատեսված բոլոր պարտավորությունները կամ ապահովել դրանց կատարումը (հոդված 4, կետ 4.01),

3.6. Ծրագրի հետ կապված վարել առանձին հաշիվներ և գրանցամատյաններ, Ծրագրի համար պատրաստել տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ՝ ԱԶԲ-ի համար ընդունելի ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ստանդարտներին համապատասխան, ապահովել այդ ֆինանսական հաշվետվությունների տարեկան աուդիտն անկախ աուդիտորների կողմից, որոնց որակավորումը, փորձը և նրանց ներկայացվող տեխնիկական առաջադրանքն ընդունելի են ԱԶԲ-ի համար՝ համաձայն ԱԶԲ-ի համար ընդունելի աուդիտի ստանդարտների, որպես յուրաքանչյուր այդպիսի աուդիտի մաս ապահովել աուդիտորների կողմից այնպիսի հաշվետվության ներկայացում, որը ներառում է ֆինանսական հաշվետվությունների և Վարկային միջոցների օգտագործման վերաբերյալ աուդիտորների եզրակացությունը (եզրակացությունները), ինչպես նաև կառավարման վերաբերյալ գրության ներկայացում (որտեղ նշվում են աուդիտի ընթացքում բացահայտված՝ Ծրագրի ներքին հսկողության մասով թերությունները, եթե այդպիսիք կան), և

յուրաքանչյուր համապատասխան ֆինանսական տարվա ավարտից ոչ ուշ, քան 6 ամիս հետո ԱԶԲ-ին է տրամադրել աուդիտորական ուսումնասիրություն անցած ֆինանսական հաշվետվությունների, աուդիտի հաշվետվության և կառավարման վերաբերյալ գրության պատճենները՝ բոլորն անգլերեն, ինչպես նաև այդ փաստաթղթերին առնչվող և դրանց աուդիտի վերաբերյալ այլ տեղեկատվություն, որն ԱԶԲ-ն ժամանակ առ ժամանակ ողջամտորեն կպահանջի (հոդված 4, կետ 4.02, ենթակետ «ա»),

3.7. Ի լրումն Վարկային համաձայնագրի 4-րդ հոդված 4.02 կետի «ա» ենթակետով նախատեսված աուդիտ անցած տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների՝ ապահովել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինը՝ տրամադրի ԱԶԲ-ի համար ընդունելի ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ստանդարտներին համապատասխան պատրաստված իր տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, ապահովի իր ֆինանսական հաշվետվությունների տարեկան աուդիտի իրականացումն անկախ աուդիտորների կողմից, որոնց որակավորումը, փորձը և նրանց ներկայացվող տեխնիկական առաջադրանքն ընդունելի են ԱԶԲ-ի համար՝ համաձայն ԱԶԲ-ի համար ընդունելի աուդիտի ստանդարտների, և համապատասխան մարմնի կողմից հաստատվելուց ոչ ուշ, քան 1 ամիս հետո և ոչ ուշ, քան յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից 12 ամիս հետո, նայած որն է ավելի վաղ, ԱԶԲ-ին տրամադրի աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների պատճենները անգլերենով և այդ փաստաթղթերին ու դրանց աուդիտին վերաբերող այնպիսի տեղեկատվություն, որը ԱԶԲ-ն ժամանակ առ ժամանակ ողջամտորեն կպահանջի (հոդված 4, կետ 4.02, ենթակետ «գ»),

3.8. ԱԶԲ-ի պահանջով ԱԶԲ-ի համար ապահովել Վարկային համաձայնագրի 4-րդ հոդվածի 4.02 կետի «ա»(iii) ենթակետի համաձայն նշանակված աուդիտորների հետ Ծրագրի ֆինանսական հաշվետվությունների և Հայաստանի Հանրապետության՝ Ծրագրին առնչվող ֆինանսական խնդիրների քննարկումը և թույլ տալ ու պահանջել տվյալ աուդիտորների ցանկացած ներկայացուցչի մասնակցությունը

ԱԶԲ-ի կողմից նախաձեռնվող այդպիսի քննարկումներին (հոդված 4, կետ 4.02, ենթակետ «դ»),

3.9. որպես Վարկային կանոնակարգերի 7.01 և 7.04 կետերում նախատեսված տեղեկատվության և հաշվետվությունների մաս, ԱԶԲ-ին տրամադրել կամ ապահովել, որ տրամադրվեն՝ ա) կիսամյակային հաշվետվություններ՝ Ծրագրի իրականացման, այդ թվում՝ ՀԿՑ-ների (ՀԿՑ մատրիցայում սահմանված՝ յուրաքանչյուր հատկացման հետ կապակցված ցուցանիշ) իրագործման, Ծրագրի գործողությունների և Թույլատրելի ծախսերի կատարման վերաբերյալ, և բ) ըստ ԱԶԲ-ի ողջամիտ պահանջի՝ Վարկային համաձայնագրի 4-րդ հոդվածի 4.03 կետի «ա» ենթակետով նկարագրված հաշվետվությունների հետ կապված հավելյալ տեղեկատվություն և այլ տեղեկատվություն՝ Ծրագրի իրականացման վերաբերյալ (հոդված 4, կետ 4.03),

3.10. հնարավորություն տալ ԱԶԲ-ի ներկայացուցիչներին իրականացնել Ծրագրի և ցանկացած համապատասխան գրառման ու փաստաթղթերի ստուգումներ (հոդված 4, կետ 4.04),

3.11. իրականացման համաձայնագրին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետության իրավունքներն իրացնել ի պաշտպանություն Հայաստանի Հանրապետության և ԱԶԲ-ի շահերի, ինչպես նաև Վարկի նպատակներին համապատասխան (հոդված 4, կետ 4.05, ենթակետ «ա»),

3.12. Իրականացման համաձայնագրի համաձայն՝ որևէ իրավունք կամ պարտականություն չհանձնարարել, չփոփոխել, չվերացնել, կամ որևէ իրավունքից կամ պարտականությունից չհրաժարվել՝ առանց ԱԶԲ-ին նախապես ծանուցելու (հոդված 4, կետ 4.05, ենթակետ «բ»),

3.13. Մայր գումարի առաջին մարման ամսաթվի դրությամբ Վարկային միջոցներն ամբողջությամբ առհանված չլինելու դեպքում վերադարձնել այդ օրվա դրությամբ առհանված և չվճարված գումարը՝ Վարկային համաձայնագրի 1-ին ժամանակացույցի 1-ին պարբերությունում նախատեսված կարգով (Ժամանակացույց 1, պարբերություն 2, կետ «ա»),

3.14. այն պարագայում, երբ Մայր գումարի առաջին մարման ամսաթվի դրությամբ Վարկային միջոցներն ամբողջությամբ առհանված չեն, ապա Մայր գումարի առաջին մարման ամսաթվից հետո կատարված ցանկացած առհանման դեպքում այդ գումարները վերադարձնել նման առհանման ամսաթվին հաջորդող՝ Մայր գումարի յուրաքանչյուր մարման ամսաթվին՝ ԱԶԲ-ի կողմից սահմանված գումարի չափով՝ յուրաքանչյուր այդպիսի առհանված գումարը բազմապատկելով կոտորակով, որի համարիչը Վարկային համաձայնագրի 1-ին ժամանակացույցի 1-ին պարբերության աղյուսակում սահմանված՝ Մայր գումարի տվյալ մարման ամսաթվի դրությամբ սկզբնական Վճարման մասնաբաժինն է (Սկզբնական վճարման մասնաբաժին), իսկ հայտարարը՝ այդ ամսաթվին կամ դրանից հետո ընկած ժամանակահատվածի համար Մայր գումարի մարման մնացած բոլոր Սկզբնական վճարման մասնաբաժինների ընդհանուր գումարը (ժամանակացույց 1, պարբերություն 2, կետ «բ»),

3.15. Մայր գումարի ցանկացած մարման ամսաթվի դրությամբ վճարվելիք Մայր գումարները հաշվարկելու նպատակներով Մայր գումարի մարման որևէ ամսաթվին նախորդող երկու օրացուցային ամիսների ընթացքում կատարված առհանումները դիտարկել որպես առհանված և չվճարված՝ առհանման ամսաթվին հաջորդող Մայր գումարի երկրորդ մարման ամսաթվի դրությամբ, և վճարել առհանման ամսաթվին հաջորդող՝ Մայր գումարի երկրորդ մարման ամսաթվից սկսած՝ Մայր գումարի մարման յուրաքանչյուր ամսաթվին (ժամանակացույց 1, պարբերություն 3),

3.16. Վարկային հաշվից առհանում կատարելու վերաբերյալ առաջին դիմումը ԱԶԲ-ին ներկայացնելուց առաջ Ծրագիրը կատարող մարմնի անունով Ծրագրի համար պետական գանձապետարանում բացել հաշիվ («Դեպոզիտային հաշիվ»), որին պետք է փոխանցվի Ծրագրի գումարը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում առկա Հայաստանի Հանրապետության միասնական գանձապետական հաշվի միջոցով (որի մանրամասները պատշաճ կարգով տեղեկացնել ԱԶԲ-ին՝ առհանման հայտում), ինչպես նաև տարընթերցումներից խուսափելու

նպատակով, Վարկային հաշվից ցանկացած առհանում կատարել Դեպոզիտային հաշվի միջոցով և Դեպոզիտային հաշիվը կառավարել և փակել ԱԶԲ-ի համար ընդունելի համարվող պայմաններին համապատասխան (Ժամանակացույց 2, պարբերություն 2),

3.17. Դեպոզիտային հաշվի հետ կապված վարել առանձին գրանցումներ՝ ԱԶԲ-ի համար ընդունելի հաշվապահական սկզբունքներին համապատասխան, ինչպես նաև ԱԶԲ-ի պահանջով կազմակերպել Դեպոզիտային հաշվի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ անկախ աուդիտորների կողմից, որոնց որակավորումը, փորձը և նրանց ներկայացվող տեխնիկական առաջադրանքն ընդունելի են ԱԶԲ-ի համար, համապատասխանում են աուդիտի միջազգային ստանդարտներին կամ ԱԶԲ-ի համար ընդունելի՝ դրանց ազգային համարժեքին և դրանք կազմելուց անմիջապես հետո, սակայն ամեն դեպքում ոչ ուշ, քան այդ մասին ԱԶԲ-ի կողմից պահանջ ներկայացնելուց 6 ամիս հետո, աուդիտորական ստուգում անցած ֆինանսական հաշվետվությունների պատճենները և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորների եզրակացությունը տրամադրել ԱԶԲ-ին անգլերենով (Ժամանակացույց 2, պարբերություն 3),

3.18. չներկայացնել Վարկային հաշվից առհանման մեկից ավելի դիմում Ֆինանսական տարվա յուրաքանչյուր եռամսյակում, եթե ԱԶԲ-ի հետ այլ համաձայնություն չի ձեռք բերվում (Ժամանակացույց 2, պարբերություն 5),

3.19. Նախքան Վարկային հաշվից ՀԿՑ-ի հետ կապված առհանման դիմում ներկայացնելը ԱԶԲ-ին ներկայացնել բավարար ապացույցներ ՀԿՑ Հավաստման արձանագրությանը համապատասխան, որոնք ցույց են տալիս, որ՝ ա) ամբողջությամբ բավարարվել է տվյալ ՀԿՑ-ն, կամ բ) այն ՀԿՑ-ն, որի մասով թույլատրվում է մասնակի հատկացում (ինչպես նշված է ՀԿՑ մատրիցայում), բավարարվել է մասնակի հատկացման համար պահանջվող չափով՝ ՀԿՑ Հավաստման արձանագրությանը համապատասխան (Ժամանակացույց 2, պարբերություն 6),

3.20. եթե որևէ ՀԿՑ չի բավարարվել նախքան Ծրագրի ավարտի ամսաթիվը, ապա Ծրագրի ավարտի ամսաթվից հետո 6 ամսվա ընթացքում ԱԶԲ-ին վերա-

դարձնել տվյալ ՀԿՑ-ի մասով ֆինանսավորման չվճարված կանխավճարային գումարը կամ դրա մի մասը (Ժամանակացույց 2, պարբերություն 9),

3.21. եթե ընդհանուր Թույլատրելի ծախսերի գումարն ավելի քիչ է, քան Հայաստանի Հանրապետության կողմից առհանված Վարկային գումարը, ապա ԱԶԲ-ին վերադարձնել պակասող գումարի չափով գումար Ծրագրի ավարտի օրվանից 6 ամսվա ընթացքում (Ժամանակացույց 2, պարբերություն 10),

3.22. Ծրագիրը կատարող մարմնի հետ ապահովել, որ Ծրագիրն իրականացվի ԾԻՓ-ում (ծրագրի իրականացման փաստաթուղթ) սահմանված մանրամասն մեխանիզմների համաձայն (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 1),

3.23. ապահովել, որ Ծրագրի շրջանակներում Թույլատրելի ծախսերի ընդհանուր գումարը հավասար լինի Հայաստանի Հանրապետության կողմից Ծրագրի համար առհանված Վարկային միջոցներին կամ գերազանցի դրանք (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 2),

3.24. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ ծրագրի իրականացման կամ ֆինանսական միջոցների օգտագործմանն առնչվող շահակիրների բողոքները, այդպիսիք լինելու դեպքում, արդյունավետորեն հասցեագրվեն (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 3),

3.25. ապահովել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն իր մասով կատարի Վարկային համաձայնագրում ներառված բոլոր պահանջները և պարտավորությունները՝ Ծրագրի նպատակները ժամանակին և արդյունավետորեն իրագործելու համար (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 4),

3.26. ապահովել, որ Ծրագրի շրջանակում ձեռք բերված ՀԿՑ-ները շարունակեն պահպանվել ԴԱՎԾ-ի (Դպրոցների ամրացման և վերանորոգման ծրագիր) տևողության ընթացքում (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 5),

3.27. տեղեկացնել ԱԶԲ-ին օգնություն տրամադրող բազմակողմ և երկկողմ այլ կազմակերպությունների հետ այնպիսի քննարկումների մասին, որոնք կարող են հետևանքներ ունենալ ԴԱՎԾ-ի և Ծրագրի իրականացման համար, և ԱԶԲ-ին ընձեռել ստացվող առաջարկների մասով դիտողություններ ներկայացնելու հնարա-

վորություն, ինչպես նաև պատշաճորեն հաշվի առնել ԱԶԲ-ի տեսակետները՝ նախքան նման առաջարկը վերջնականացնելը և իրականացնելը (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 6),

3.28. Ծրագիրը կատարող մարմնի հետ միասին ապահովել, որ բոլոր քաղաքականությունները, գործընթացները և ընթացակարգերը լինեն գործուն՝ Ծրագրի մասով պատշաճ և ժամանակին բյուջետային հատկացումները հասանելի դարձնելու համար՝ Ծրագրի ռեսուրսային պահանջներին համապատասխան (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 7),

3.29. Ծրագիրը կատարող մարմնի հետ միասին ապահովել դպրոցների գործարկման և պահպանության համար տարեկան բյուջեի բաշխման համակարգի սահուն վերափոխումը և ապահովել, որ լինեն բավարար ֆինանսական միջոցներ՝ Ծրագրի շրջանակում ամրացված կամ վերակառուցված դպրոցների գործարկման և պահպանության համար դրանց գործունեության ողջ ժամանակահատվածում՝ համաձայն գործառնական և պահպանության ողջամիտ գործելակերպերի, ներառյալ՝ այդ դպրոցների շարունակական սեյսմիկ դիմակայության հետ կապված գործելակերպերը (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 8),

3.30. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ տեխնիկական պահանջների, գնումների, ֆինանսական կառավարման, բնապահպանական և սոցիալական երաշխիքների, գենդերային ու սոցիալական հավասարության և մոնիթորինգի ու գնահատման հետ կապված Ծրագրի բոլոր գործողություններն իրականացվեն ժամանակին և արդյունավետորեն (Ժամանակացույց 3, պարբերություններ 9, 10, 12, 13, 17 և 18),

3.31. ապահովել, որ Ծրագրի շրջանակում յուրաքանչյուր պայմանագիր շնորհվի Ծրագրի գնումների համակարգի հիման վրա՝ պատշաճ կերպով պահպանելով մրցակցության, տնտեսվարության և արդյունավետության, թափանցիկության, արդարության և հավասար հնարավորության սկզբունքները (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 11),

3.32. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ Ծրագրի շրջանակում ոչ մի շինարարություն կամ վերականգնում չունենա էական բացասական բնապահպանական ազդեցություններ, որոնք կարող են ԱԶԲ-ի Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության փաստաթղթի համաձայն դասակարգվել որպես A դասի ազդեցություն ունեցող, ինչպես նաև նախքան Ծրագրի շրջանակում որևէ շինարարություն կամ վերականգնում սկսելը կատարել կամ ապահովել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինը կատարի սքրինինգ՝ Ծրագրից ԱԶԲ-ի Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության փաստաթղթի իմաստով որպես A դասի բնապահպանական ազդեցություն ունեցող աշխատանքների բացառումն ապահովելու նպատակով (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 14, կետ «ա»),

3.33. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ Ծրագրի շրջանակում բոլոր գործողությունների նախապատրաստումը, նախագծումը, շինարարությունը, իրականացումը, գործարկումը և դադարեցումը համապատասխանեն՝ շրջակա միջավայրին, առողջապահությանը և անվտանգությանն առնչվող՝ Հայաստանի Հանրապետության բոլոր կիրառելի օրենքներին, կանոնակարգերին և ուղեցույցներին, Բնապահպանական անվտանգության երաշխիքներին, և բոլոր միջոցառումներին և պահանջներին, ներառյալ՝ մոնիթորինգի պահանջները, որոնք ամրագրված են Ծրագրի Գործողությունների պլանում (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 14, կետ «բ»),

3.34. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ Ծրագիրը չներառի տարաբնակեցման ռիսկեր կամ ազդեցություններ՝ ԱԶԲ-ի Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության փաստաթղթի իմաստով, իսկ եթե չնախատեսված հանգամանքներով պայմանավորված Ծրագիրը ներառում է այդպիսի ազդեցություններ, ապա ապահովել, որ Ծրագիրը համապատասխանի՝ ա) տարաբնակեցմանն առնչվող բոլոր կիրառելի օրենքներին և կանոնակարգերին, բ) Հարկադիր տարաբնակեցման երաշխիքներին, և գ) բոլոր միջոցառումներին ու պահանջներին, ներառյալ՝ մոնիթորինգի պահանջները, որոնք

ամրագրված են Ծրագրի Գործողությունների պլանում (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 15),

3.35. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ Ծրագիրը չներառի բնիկ ժողովուրդների համար ռիսկեր կամ ազդեցություններ՝ ԱԶԲ-ի Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության փաստաթղթի իմաստով, իսկ եթե չնախատեսված հանգամանքներով պայմանավորված Ծրագիրը ներառում է այդպիսի ազդեցություններ, ապա ապահովել, որ Ծրագիրը համապատասխանի՝ ա) բնիկ ժողովուրդներին առնչվող բոլոր կիրառելի օրենքներին և կանոնակարգերին, բ) Բնիկ ժողովուրդների երաշխիքներին, և գ) բոլոր միջոցառումներին ու պահանջներին, ներառյալ՝ մոնիթորինգի պահանջները, որոնք ամրագրված են Ծրագրի Գործողությունների պլանում (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 16),

3.36. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ Ծրագիրը համապատասխանի Հակակոռուպցիոն ուղեցույցներին, և որ ձեռնարկվեն բոլորը համապատասխան և յուրաժամանակյա միջոցառումները Ծրագրին առնչվող խարդախության, կոռուպցիայի կամ այլ արգելված գործողությունների մասով մեղադրանքների կանխարգելման, հայտնաբերման և դրանց արձագանքման նպատակով՝ Հակակոռուպցիոն ուղեցույցներին համապատասխան (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 19),

3.37. ապահովել կամ այնպես անել, որ Ծրագիրը կատարող մարմինն ապահովի, որ՝ ա) ԱԶԲ-ն անհապաղ տեղեկացվի Ծրագրին վերաբերող խարդախության, կոռուպցիայի կամ որևէ այլ արգելված գործունեության մասով մեղադրանքների մասին, և բ) ապահովի ԱԶԲ-ի կողմից մեղադրանքներին առնչվող հետաքննության շրջանակներում անվերապահ համագործակցություն և աջակցության տրամադրում, ներառյալ՝ բոլոր համապատասխան գրառումներին հասանելիության ապահովում՝ հետաքննության համարժեք իրականացման նպատակով (Ժամանակացույց 3, պարբերություն 20),

3.38. ուժի մեջ մտնելու օրվանից 90 օրվա ընթացքում թարմացնել կամ ապահովել, որ Ծրագիրը Կատարող գործակալությունը թարմացնի իր հանրային կայքը՝ ա) Ծրագրի ընթացքի մասին տեղեկատվություն տրամադրելու, բ) Ծրագրի՝ տարեկան աուդիտորական ստուգում անցած ֆինանսական հաշվետվությունները հասանելի լինելուն պես դրանք տեղադրելու, և գ) Ծրագրի իրականացման վերաբերյալ այլ համապատասխան տեղեկատվություն տարածելու նպատակով (ժամանակացույց 3, պարբերություն 21):

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. 2023 թվականի նոյեմբերի 27-ին ստորագրված «Հայաստանի Հանրապետության և Ասիական զարգացման բանկի միջև «Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագիր (լրացուցիչ ֆինանսավորում)» վարկային համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Ա. ԴԻԼԱՆՅԱՆ

13 փետրվարի 2024 թվականի
ՍԴՈ-1714